

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS-INSTITUUTTI -
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

Kari Ristimäki

Kauppätieteellinen maisteriohjelma
Chydenius-instituutissa - Kokkolan
yliopistokeskuksessa

SELOSTEITA JA
KATSAUKSIA

Nro 46

Kari Ristimäki

Kauppätieteellinen maisteriohjelma
Chydenius-instituutissa – Kokkolan yliopistokeskuksessa

Sidosryhmäanalyysi

Chydenius-instituutti– Kokkolan yliopistokeskus
Kokkola 2004

Selvitys on laadittu Vaasan yliopiston johtamisen laitoksella.

Selosteita ja katsauksia nro 46

ISBN 951-39-2050-X (pdf)
ISSN 1236-598X

Sisällys

1 Johdanto	4
2 Sidosryhmäanalyysin tulokset	5
2.1 Elinkeinoelämän tarpeet kauppatieteelliselle maisteriohjelmalle Kokkolassa	5
2.1.1 Koulutustason merkitys elinkeinoelämälle	5
2.1.2 Elinkeinoelämän kehittäminen tutkimusyhteistyönä	6
2.1.3 Yritysten rekryointitarpeet	7
2.2 Alueellinen tarve kauppatieteelliselle ylemmälle korkeakouluopetukselle	9
2.2.1 Alueella olemassa olevan koulutuksen hyödyntäminen	9
2.2.2 Maisterikoulutuksen sisällölliset tarpeet – mihin em. koulutustarpeet painottuvat?	10
2.3 Maisteriohjelma ja yksilön kehittäminen ja/tai kehittyminen	10
2.4 Resurssikysymykset	11
3 Yhteenveto	13

1 Johdanto

Tämän sidosryhmäanalyysin tavoitteena on selvittää kauppatieteellisen maisteriohjelman toteuttamista Chydenius-instituutissa – Kokkolan yliopistokeskuksessa. Raportissa tarkastellaan alueellisen elinkeinoelämän ja kuntasektorin käsityksiä kauppatieteellisen maisterikoulutuksen tarpeellisuudesta ja mahdollisista suuntaviivoista. Selvityksen tavoitteena on luoda työ- ja elinkeinoelämälähtöiset puitteet koulutusohjelman suunnittelulle. Tällä on haluttu erityisesti korostaa yliopiston kolmatta tehtävää ja siten roolia paikallisena yhteiskunnallisena vaikuttajana.

Sidosryhmäanalyysi on toteutettu siten, että yhteistyössä Chydenius-instituutin – Kokkolan yliopistokeskuksen kanssa valittiin viisi vaikuttajaa: talous- ja kuntapuolen johtavissa tehtävissä toimivia henkilöitä, joilla katsottiin olevan oman edustamansa organisaation lisäksi laajemmin tuntemusta ja ymmärrystä suunnittelun alla olevan toiminnan tarpeista Kokkolassa ja lähialueilla.

Haastateltaviksi valittiin tj. Martti Eurola (KPO), tj. Antti Porko (KOSEK, Kokkolan seudun kehitysyritys), tj. Bengt Jansson (Pohjanmaan kauppakamari), kunnanjohtaja Liisa Veiskola (Vetelin kunta), tj. Hannu Jyrkkä (Bothnia Hightech Oy) sekä koulutuspäällikkö Tarja Peuranto (Chydenius -instituutti – Kokkolan yliopistokeskus). Sidosryhmäanalyysi tehtiin teemahaastatteluin alkukesän (31.5 - 15.6) 2004 aikana. Kiitän haastateltuja heidän panoksestaan suunnittelutyön onnistumiselle.

2 Sidosryhmäanalyysin tulokset

Haastattelujen pohjalta voitiin käsiteltävät aiheet jakaa neljään kokonaisuuteen. Neljä kokonaisuutta ei tarkoita sitä, että ne olisivat suoraan olleet teemahaastattelun aiheena. Kysymys tässä yhteydessä onkin enemmän siitä, että haastattelujen jälkeen yhteisanalyyssissä haastatteluaineisto voitiin teemahaastattelun teemoista riippumatta sijoittaa uudelleen muotoutuneisiin kokonaisuuksiin. Nämä kokonaisuudet voidaan nimetä seuraavasti. Ensin lähtökohtana on haastateltavan oman organisaation tai hänen edustamansa alan näkökulma. Toiseksi näkökulmaksi haastatteluissa nousi alueellinen kehittäminen ja siihen liittyen maisteriohjelman mahdollinen alueellinen vaikuttavuus. Kolmantena teemana keskusteluissa nousi esiin suoraan työvoiman, yksilön kehittämiseen ja kehittämiseen liittyvät teemat. Neljäntenä teemana nousi esiin maisteriohjelman käytännön toteuttamiseen liittyvä keskustelu sen vaatimista resursseista.

2.1 Elinkeinoelämän tarpeet kauppatieteelliselle maisteriohjelmalle Kokkolassa

Elinkeinoelämän kannalta kauppatieteellisen koulutuksen tarpeellisuutta voidaan haastattelujen perusteella tarkastella kolmesta perspektiivistä. Ensin tarkastellaan mahdollista maisteriohjelmalla alueellisen vaikuttavuuden näkökulmasta. Toiseksi asiaa lähestytään yliopistoliseen koulutukseen olennaisesti liittyvän tutkimuksen antamien mahdollisuuksien kautta. Kolmantena kokonaisuutena tarkastellaan yritysten rekrytointitarpeen liittymistä alueelliseen maisterikoulutukseen.

2.1.1 Koulutustason merkitys elinkeinoelämälle

Suomea on jo pitkään pidetty koulutusyhteiskuntana eli yhteiskuntana, joka uskoo koulutuksen voimaan eri elämänalueilla. Tästä perspektiivistä katsoen onkin virkistävää tarkastella seuraavia lainauksia:

Elinkeinoelämän kannalta tutkinnon nimi ei ole itseisarvo. Tärkeämpää on, että tulee pätevää henkilökuntaa.

Ehdoton lähtökohta tulee koko ajan olla Keski-Pohjanmaan kehittäminen

Suunniteltaessa maisterin tutkintoon tähtävää koulutusta mihin tahansa, tulee olla sokeutumatta koulutuksen varsinaiselta tarkoitukselta. Koulutuksen varsinainen tavoite tulee olla alueella saatavilla ja käytettävissä olevan henkilöstön pätevyys ja ammattitaito, ei suoritettut tai saavutettut tutkinnot. Tästä syystä suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueellisen elinkeinoelämän tarpeet ja erityisesti jo koulutusaikana koulutuksen kiinnittyminen jokapäiväiseen työhön. Tällä tavalla voidaan varmistaa, että koulutus kanavoituu Keski-Pohjanmaan alueelliseen kehittämiseen. Kyseisellä alueella asuvat itse parhaiten tietävät, mitkä ovat alueellisesti polttavimmat ja sen kehityksen kannalta tärkeimmät kehityskohteet.

Toisaalta maisteriohjelmaa suunniteltaessa opiskelijoiden lähtötason määrittely ja arvioiminen on tärkeä osa-alue, johon koko kauppatieteellisen maisteriohjelman suunnittelussa tulee vielä ottaa erikseen kantaa.

Alueellisen elinvoimaisuuden kannalta asiaa edelleen katsottaessa yritysten rekrytointitarpeen lisäksi (ks. jäljempänä oma alaluku) avautuu tässä suhteessa myös alueellinen ikkuna.

Ei mitään sitäköön vastaan että koulutusohjelmassa koulutettaisiin ihmisiä jotka tulevat suoraan lukioista. Kuitenkaan ei kannata keskittyä koko maisteriputkeen vaan tarjota se mahdollisuus myös ylioppilaille esim. avoimen väylän muodossa.

Nuorena lähdetessä opiskelemaan niin usein jäädyään sille tielle. Kato on kova. Opiskelupaikkakunnalta löydetään usein kesätyöpaikkoja jne.

Ehdottoman tärkeää alueelle oma maisterituotanto sillä näin kato pystyttäisiin "patoamaan".

Toisaalta nuori väki lähtee opiskelemaan toiselle paikkakunnalle mutta ei olekaan palattu omaan kotikuntaan opintojen jälkeen.

Pääsääntöisesti nyt suunnittelun alla oleva maisterikoulutus tulee tähtäämään aikuisopiskelijoihin ja jo työelämässä mukana olevien täydennys- ja lisäkoulutustarpeen tyydyttämiseen. Haastateltujen lausuntojen perusteella alueellisen elinvoimaisuuden säilyttämiseksi ei kuitenkaan kannata kieltää myöskään nuoremman polven edustajia osallistumasta kyseiseen koulutukseen.

Avoimen väylä mitä ilmeisimmin tuo nuortenkin koulutuspoluksi yhden "uuden" vaihtoehdon tulla mukaan yliopistollisen maisterikoulutuksen piiriin. Tätä vaihtoehtoa ei tule sulkea pois, kuten ei myöskään myöhemmin esiin tulevaa yhteistyötä ammattikorkeakoulun kanssa. Nuorten huomioiminen ja sisäänottoväyliä pohtiminen antaa yhden mahdollisen koulutusväylän "kaikkein parhaalle" ainekselle jo opiskeluvaiheessa tuoda oma panoksensa alueen kehittämiseen.

2.1.2 Elinkeinoelämän kehittäminen tutkimusyhteistyönä

Yliopistollisella koulutuksella on kolme tehtävää. Opetuksen ja tutkimuksen kaltaisten perustehtävien lisäksi on viime aikoina ilahduttavassa ja enenevässä määrin keskusteltu yliopiston yhteiskunnallisesta ja alueellisesta vaikuttavuudesta. Edellä jo haastateltujen suulla viitattiin opetuksen paikallisiin olosuhteisiin ja päivittäiseen työhön liittyvistä tarpeista. Nämä tarpeet liittyvät paitsi työelämän kehittämiseen myös opiskelijoiden mielenkiintoon ja jaksamiseen väkisinkin melko raskaassa opiskeluprosessissa.

Tässä kohdassa on tarkoituksenmukaista siirtyä tarkastelemaan haastateltavien käsityksiä yliopistokeskuksessa tehtävän kauppatieteellisen tutkimuksen tarpeita ja heidän mahdollisuuksiaan olla omalta osaltaan vaikuttamassa alueelliseen kehitykseen ja elinvoimaisuuteen.

XXX käyttää koko ajan hyväkseen konsulttitutkimuksia ja selvityksiä. Xxxxxx näkisi erittäin tervetulleena esimerkiksi gradutasoisten opinnäytetöiden tekemisen omassa yrityksessään. Näin saataisiin syvällisempää tietoa eri kiinnostavista aiheista.

Yrityksissä on aina kehitettävää. Yrityksimaailma tarjoaa paljon graduaiheita.

Tec-alan yritysten kasvukivut tärkeä tutkimusalue alueen elinkelpoisten yritysten auttamiseksi. Tällöin tulee heti mieleen tutkimusalueina, kasvun rahoitus, tuoteinnovaation markkinoille tulo. Alueella osataan huonosti tuotteistaa ja kysymys kuuluukin, miksi projektit ei onnistu, vaikka totuuden nimissä on sanottava, että onnistumisiakin on esim. Beamex ja Elkamo

XXX on jo jonkin aikaa pohtinut tutkimusyhteistyötä jonka avulla koko sen toimialueella olevaa elinkeinoelämää ja kauppaa voitaisiin tutkia. Tässä asiassa on jo oltu yhteydessä Vaasan yliopiston laitoksiin ja professoreihin. Näitä suunnitelmia pitäisi jollakin tavalla saada eteenpäin jo ensi syksynä.

Edellä olevan perusteella voidaan siis olettaa, että Kokkolassa ja lähialueilla on aivan samalla tavalla kuin muuallakin niin tutkimustarpeita kuin mahdollisuuksia. Tässä yhteydessä ei pidä rajoittua ainoastaan elinkeinoelämän tarpeisiin.

Seutukunnalla lähdössä liikkeelle hanke, jossa 7 kuntaa Kaustisen seudulta on oikeasti lyömässä hynttyitä yhteen eri hallinnon aloilla. Tässä ominaisuudessa kunnissa toimii noin 5-6 hlöä/ kunta korkeaa koulutusta omaavaa henkilöä.

Viimeksi mainittuun hankkeeseen liittyy paljon tarvetta muutosjohtamiseen ja osaamisen johtamiseen. Merkitsee valtavaa muutosta joka voisi tarjota monia tutkimusaiheita tällekin maisteriohjelmalle. Miten saattaa tähän saakka niin itsenäiset kunnat saman pöydän ääreen.

Haastattelun aikana keskustelussa nousi esiin myös tämänkaltaisen toiminnan tarpeellisuus eri puolilla Suomea lähitulevaisuudessa. Tutkimuksellista tietoa ei näistä uusista toiminnoista luonnollisestikaan ole vielä saatavilla. Lainaus olkoon tässä esimerkkinä sellaisesta tutkimusaiheesta, joita jatkuvasti nousee esiin eri yhteyksissä yhteiskunnan muuttuessa. Esimerkiksi kyseisen projektin toteuttaminen voisi tuottaa soveltavan tutkimuksen lisäksi myös pro gradu-tutkielmia ja jopa väitöskirjan taseoisia opinnäytetöitä, joilla olisi alueellisen kehittämisen lisäksi jopa valtakunnallista vaikuttavuutta tai ainakin merkitystä.

Kun ei kokemusta koulutuksesta, niin yrityksillä ei voi olla tietoa minkälaista tutkimuksellista apua kaivata.

Tämä luku on hyvä päättää viimeiseen lainaukseen, joka hyvin kokoaa sen mitä haastatteluvien lausunnoista voi tältä osalta selkeästi todeta. Miten osata kaivata sellaista mitä ei tiedä olevan olemassakaan?

2.1.3 Yritysten rekrytointitarpeet

Kokkolan ja lähialueen ylemmän korkeakoulututkimuksen suorittaneen työvoiman suhteen rekrytointitarpeissa ei ensisilmäyksellä näytä olevan ongelmia.

Yliopistokoulutuksen osalta Kokkola ei XXX:n näkökulmasta ole must. XXX on saanut tarvitessaan maisteritasoista työväkeä niin halutessaan. Esimerkiksi Vaasan yliopiston kautta on tullut 6-7 maisteria

TE-keskus on tehnyt tästä selvityksen. Yrityksiä jotka työllistävät enemmän kuin 10 työntekijää on Keski-pohjanmaalla alle 200. Yrityksiä yhteensä 3500. Jos P-saari otetaan mukaan niin muutama tuhat yritystä lisää.

Tässä suunniteltavana olevan johtamiseen liittyvän pääaineen ja koulutuksen sisällön tarkempi selvittäminen lienee paikallaan. Tarkasti tulee selvittää, mihin tehtäviin koulutus tähtää ja minkälainen se rakenteeltaan ja sisältöjensä osalta on. Keski-Pohjanmaata voidaan viimeisen lainauksen perusteella pitää alueena, jossa nuoriin kohdistuvan perusmaisterikoulutuksen tarve on kyseenalainen. Toisaalta lainauksesta virkistäväällä tavalla erilaisiakin mielipiteitä voitiin haastateltavien keskuudessa havaita.

Alueella paljon pieniä yrityksiä jotka ovat usein yrittäjävetoisia. Yrittäjillä on usein matala koulutustaso. Tästä syntyy luonnollinen kynnyks työllistää maistereita, jollei työllistettävää maisteri ole tuttu.

Toisaalta yrittäjien koulutus on yksi potentiaalinen ryhmä maisterikoulutukseen.

Alueella on kovasti paljon pieniä yrityksiä, joiden kasvun esteenä on yrittäjän ja/tai yrityksen johtajan koulutuksen puute. Koulutuksen kautta voisi avautua yrityksen kehitys- ja kasvumahdollisuuksia.

Näiden mielipiteiden kautta avautuu maisterikoulutukselle aivan uusi näkökulma. Pienet yritykset eivät itsessään ole este tai syy maistereiden mahdolliseen tarpeeseen tai palkkaamiseen. Lainauksessa viitataan mahdollisuuteen, jonka mukaan maisteritarve tai -tarpeettomuus saattaa liittyä myös sosiaaliin syihin. Toisaalta tätä kautta avautuu, kuten viimeisestä lainauksen osasta havaitaan, merkittävä tarve alueelliselle maisterikoulutukselle työelämässä ja johtotehtävissä jo toimiville henkilöille, joilta koulutus pohja puuttuu. Kaupallisesti kouluttamatomat yrittäjät saattavat itsessään muodostaa merkittävän ryhmän itse yrityksen kehittämisen kannalta, mutta myös maisteritasoisen työvoiman työllistymisen suhteen.

Osaavan henkilöstön houkuttelemisen Kokkolaan on mielenkiintoinen kysymys. Haluttaessa Kokkolaan korkeasti koulutettuja tulee ottaa huomioon muutama seikka. Akateemiset perheet nykyaikana ovat usein kahden akateemisen perheitä. Työpaikka tulee siis löytyä molemmille. Jos joku saadaan houkutelluksi isolla rahalla Kokkolaan, niin vielä suurempi raha saattaa helposti houkutella hänet sieltä myös lähtemään. Olisiko rekrytoinnin siis hyövä kohdistua henkilöihin, joilla jo on yhteyksiä Kokkolaan Jos joku, joka on jo kokkolalaisessa yrityksessä mitä suurimmalla todennäköisyydellä myös jää Kokkolaan.

Paikallisen maisteritasoisen koulutuksen tarve pitää siis nähdä myös laajempaan rekrytointiin vaikuttavana asiana. Rekrytointia ei pidä nähdä autonomisena teknisenä toimenpiteenä. Myös tässä tulee esiin rekrytoinnin sosiaalinen luonne, sillä samalla rekrytoidaan mitä ilmeisimmin myös rekrytoidun kanssa sosiaalisessa suhteessa olevia muita henkilöitä. Tämä on tärkeä näkökulma, joka tulee ottaa huomioon pohdittaessa elinkeinoelämän, mutta mitä suuremmassa määrin laajemminkin eri palvelujen tuottamista Kokkolassa ja lähialueilla.

2.2 Alueellinen tarve kauppatieteelliselle ylemmälle korkeakouluopetukselle

Alueen elinkeino- ja hallinnonalojen vaikuttajat irtautuivat ilahduttavalla tavalla haastatteluisa oman yrityksen perspektiivistä. Tällöin esiin nousi jo edellä esitettyjen lainausten kautta ymmärrys siitä, että Kokkolan ja lähialueiden elinvoimaisuuden säilyttämisessä alueella annettavalla koulutuksella on suuri merkitys. Merkityksinä nousi esiin mm. Kokkolaan ja lähialueille sitoutuneen työvoiman ammatillisen osaamisen ylläpito ja kehittäminen tai alue houkuttelevana ja elinvoimaisena paikkakuntana jossa halutaan pitää osaavasta työvoimasta kiinni, jne.

Alueella oltiin huolissaan myös olemassa olevien yritysten jatkajista. Haastattelussa todettiin, että koulutuksen kautta ymmärrys liiketoiminnan harjoittamisesta lisääntyy ja näin luodaan potentiaalia yritysten osaavalle jatkamiselle.

2.2.1 Alueella olemassa olevan koulutuksen hyödyntäminen

Kokkolassa ja sen lähialueilla toimii alueellisesti tärkeä Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Ammattikorkeakoulu on tärkeytensä lisäksi osoittanut koulutuksellisen osaamisensa. Alueen kehityksen kannalta ammattikorkeakoulu tulee jatkossakin olemaan perustavaa laatua oleva toimija. Suunniteltavan maisterikoulutuksen tulisi ottaa huomioon, että sen tulisi hyödyntää ammattikorkeakoulun osaamista ja toimia hyvässä yhteistyössä ammattikorkeakoulun kanssa.

Alueen kehityksen kannalta hyvä jos yhteistyötä tehtäisiin myös AMK:n kanssa. Näin esim. opettajat AMK:ssa voisivat innostua tekemään itsekkin väitöskirjoja, jolla puolestaan olisi suora yhteys opetuksen ja tutkimuksen tasoon myös AMK:ssa.

Yleensä keskusteluissa yliopiston ja ammattikorkeakoulun välisestä yhteistyöstä puhutaan oppilaisiin kohdistuvasta toiminnasta. Edellä oleva lainaus avaa kuitenkin hyvän ja tuoreen näkökulman yhteistyön edelleen kehittämiseksi. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa toimiville opettajille yliopistoyksikössä tapahtuva jatkokoulutus voisi avata varteenotettavan ja saatavuudeltaan erinomaisen mahdollisuuden täydentää omaa koulutustaan. Tämänkaltainen yhteistyö toisi myös tutkimuksellisesti uusia näköaloja, joita ei sovi väheksyä yliopistokeskuksen toimintaa suunniteltaessa.

Kokkolan ja lähialueen elinkeinoelämän ja hallinnon vaikuttajat pohtivat opiskelijoiden kannalta Chydenius-instituutti – Kokkolan yliopistokeskuksen ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun rooleja ja yhteistyötä.

AMK ja Yliopistokeskus vastakkainasettelu

AMK + silta + maisteriohjelma

Halutaan varmistaa, että alueella tradenomiopinnoista voi jatkaa korkeakouluopintoihin.

Omasta työväestä 90 % on AMK insinöörejä. Olisi tarpeen opiskella eteenpäin.

Alueen toimijoiden ja vaikuttajien kannalta ammattikorkeakoulu vs. yliopisto -keskustelu on toisarvoinen. Kuten jo edellä erään haastateltavan suulla todettiin, tutkinnon tai tittelin nimi ei ole tärkeää, tärkeää on se, mitä henkilöt osaavat. Haastateltujen kannalta kaikenlainen vastakkainasettelu on varmasti turhanaikaista ja siirtää huomion sivuun itse pääasiasta. Haastateltujen ajatus oli, että jollakin tavalla ammattikorkeakoulutus tulisi voida integroida joustavasti maisteriopintoihin. Toisaalta, kuten viimeisimmästä lainauksesta voidaan havaita, ammatti-

korkeakoulutus ei edes kaikkien kohdalla ole yliopistokoulutuksen kanssa kilpailevaa, vaan ne täydentävät toisiaan hyvällä tavalla.

2.2.2 Maisterikoulutuksen sisällölliset tarpeet - mihin em. koulutustarpeet painottuvat?

Koulutustarpeita kartoittavassa osuudessa temahaastattelua nostettiin tasapuolisesti esiin kaikkia kaupallisen alan koulutustarjonnan osia. Kaikkein voimakkaimmin keskusteluissa nousi kuitenkin esiin tarve koulutukseen laaja-alaisuudesta. Myöhemmin mm. markkinoinnin merkitystä alueen yritysten kehittymiselle painotettiin. Eräs mielenkiintoinen seikka, joka luonnollisesti liittyy tälle alueelle, oli kaksikielisyyden hyödyntäminen.

Edellisen perusteella varsinaisen johtamiskoulutuksen ohella tärkeinä osa-alueina voidaan nähdä siis, markkinointi, kv-asiat, viestintä, ostologistiikka, kansainvälisen kaupan logistiikka, kauppaoikeus.

Osaamista pitää olla: toimitilojen, henkilöstön, investointien osalta, mutta kaikki kulmineituu myyntiin.

Erityisen tärkeää on koulutuksen laaja-alaisuus.

2.3 Maisteriohjelma ja yksilön kehittäminen ja/tai kehittyminen

Yksilön, mahdollisesti maisteriopintoihin mukaan pyrkivän tai haluavan, kannalta haastatte- luissa nousee esiin mielenkiintoinen kokonaisuus. Tämä voidaan nähdä yrityksiä motivoivana tekijänä. Yksilön kannalta näköalana voi olla ammatissa kehittyminen, mutta myös eteneminen omassa yrityksessä.

Koulutus voisi hyvinkin olla houkutteleva vaihtoehto yhtiön palveluksessa oleville esim. tradenomeille.

Esimerkiksi sisäinen tarkastaja voisi tämän kautta kuvitella etenevänsä organisaatiossa. Tavaratalopäälliköt ehkä pätevätyökseen työssä.

Jos joku yrityksestä kouluttautuu, niin häntä on paha mennä ohittamaan, kun yrityksessä täytetään vapaan olevia posteja.

Jos insinööri kouluttautuu KTM:ksi ollaan jo kovan luokan ammattilaisen kanssa liikkeel- lä.

Koulutus siis voidaan nähdä ammatissa kehittymisen ja uralla etenemisen kannalta. Kaiku- pohjaa näille ajatuksille voi saada myös seuraavista.

Esim MBA:ta tekee kolme henkilöä XXXsta tällä hetkellä Mikkeliin.

Yleisellä tasolla alueella on varmasti potentiaalia opiskelijoiksi tämän osoittaa mm. osallis- tuminen MBA ohjelmiin ja joka sinällään on myös lisännyt kysyntää.

Verrattain suuri osa työntekijöistä jatkuvasti harrastaa täydennyskoulutusta.

Alueella on jo tällä hetkellä halukkuutta ammatillisen pätevyyden ylläpitämiseen ja/tai eteenmismahdollisuuksien varmistamiseen, vaikka toimintaympäristössä ei kyseisenlaista tarjontaa ole vielä ollut. Kun esimerkiksi MBA-ohjelma on saatu käyntiin, on siihen jatkuvasti ollut tulijoita. Toisaalta työntekijöiden keskuudessa on jatko-opintojen hankaluudesta huolimatta henkilöitä, jotka haluavat ja ovat valmiita tekemään uhrauksia osaamisensa kartuttamiseksi. Ei ole syytä aliarvioida tämän pinnalle näkyvän toiminnan alla piilevää potentiaalia.

Edelleen haastatteluissa nousi esiin edellä mainittujen opintojen mahdollinen hyödyntäminen nyt suunniteltavassa koulutuksessa.

Selvitettävää kysymys miten MBA on hyväksytettävissä osaksi maisteriopintoja?

Yliopistokeskuksen ja siellä annettavan maisteriopintojen suunnittelun yhteydessä voisi olla hyvä paikka ja mahdollisuus ottaa kantaa tähän kysymykseen. Kysymys on kuitenkin niin laaja, etteivät tämän sidosryhmäanalyysin ja selvityksen tekijät yksin tai edes laitostasolla voi ottaa siihen kantaa. Asiasta tulee voida keskustella yliopiston päättävien elinten kanssa tarkemmin. Keskustelun paikka onkin juuri meneillään olevan tutkintorakenneuudistustyön yhteydessä. Kysymykseen saataneen tyydyttävä ratkaisu suhteellisen pian lähitulevaisuudessa.

Tässä luvussa on pohdittu maisteriopintojen mahdollisuuksia yksilötasolla. Luvun voikin päättää toteamalla, että yksi tähän sidosryhmäanalyysiin osallistunut haastateltava on itse suorittanut nyt suunnitteilla olevan kaltaisen maisteriohjelman Vaasan yliopiston johtamisen laitoksen järjestämänä. Hän on myös edennyt osittain sen saattelemana nykyisiin tehtäviinsä. Toinen haastateltavista oli juuri haastattelun ajankohdassa suorittanut omat MBA-opintonsa. Heidän esimerkkinsä osoittaa, että alueella on henkilöitä, jotka haluavat auttaa sekä itseään, että elinympäristöään. Mitä yhteiskunnan heidän kaltaistensa hyväksi tulisi siis tehdä? Yhteiskunnan tehtävänä voidaankin pitää sitä, että se antaa jäsenilleen mahdollisuuden parhaalla mahdollisella tavalla auttaa itseään. Maisterikoulutuksen järjestäminen sellaisilla paikkakunnilla, joissa sitä ei vielä ole, on yksi tällainen mahdollistava elementti.

2.4 Resurssikysymykset

Kauppatieteellisen koulutuksen järjestämistä Kokkolassa selvittävän suunnittelutyön tehtävänä on pohtia millaisin resurssein tämä toiminta voidaan järjestää. Tämän selvitystyön tehtävänä ei ole pohtia, mistä kyseiset resurssit ovat saatavissa. Haastattelun yhteydessä kuitenkin käsiteltiin suunniteltavan koulutuksen resursointia. Tämä on tärkeä osakysymys pohdittaessa vaikuttajien kantaa tämänkaltaisen toiminnan tärkeyteen ja siten sen resursointiin.

XXX on jo tällä hetkellä rahoittamassa yhtä ATK-alan professuuria Chydenius -instituutin kanssa. Tähän Xxxxxx haluaisi Chydeniuksen ottavan kantaa niin, että selviäisi mitkä yritykset ovat mukana missäkin rahoituksessa ja millä panoksella. Periaatteessa XXX on myötämielinen.

Xxxxx rahoittaa yhteistyössä Tampereen TKK:n kanssa puoliprofessuuria.

Alueen suurilla toimijoilla on varmasti riittävästi halukkuutta toimia elinkeinoelämän osalta rahoittajina esim. professuurissa. 10 - 15 Toimijan kanssa jo keskusteltu.

Omia rahallisia resursseja ei Xxxxxx xxxxxxxx:illa ole. Yrityksillä voisi olla, joskin keräykset toisissa yhteyksissä eivät ole olleet kovin suosittuja. Ei uskaltaisi luvata innostuneisuutta rahankeräykseen.

Kuntasektori joka tapauksessa kouluttaa jatkuvasti myös maksullisen koulutuksen kautta. Tässä tapauksessa kunta varmaan haluaa panostaa 15 - 20 palkallisen vapaapäivän muodossa opiskelijoiden jatkokouluttautumista. Opetus kun muuten on ilmaista.

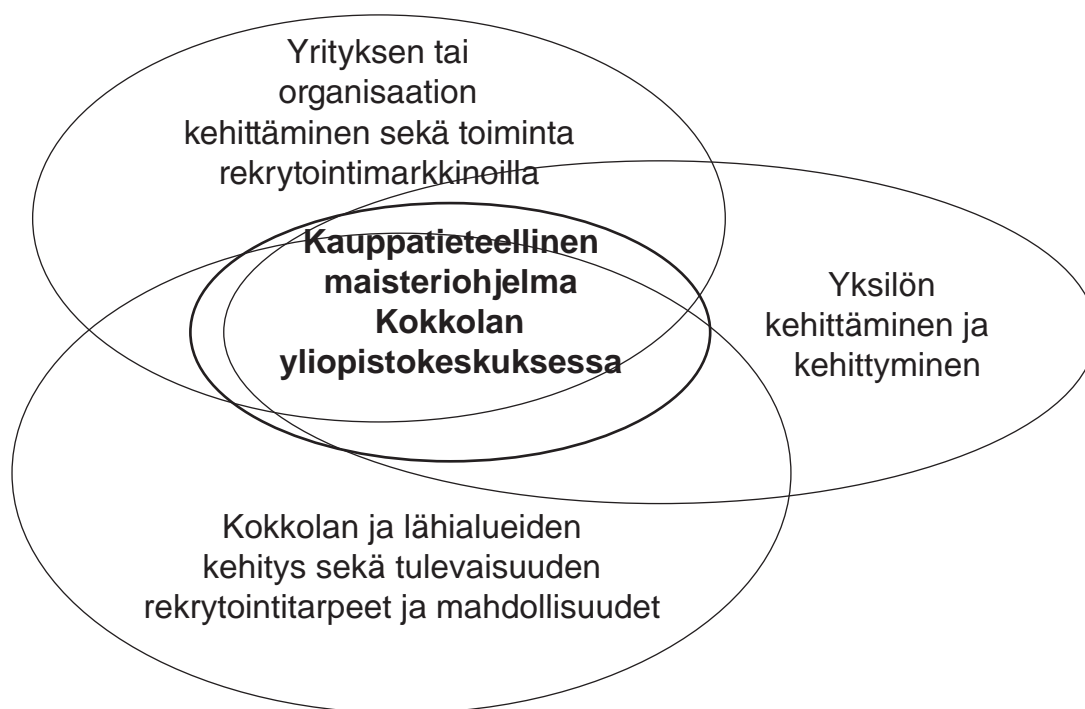
Yritys käyttää 5 % liikevaihdostaan kaikenlaiseen koulutukseen. Tästä suurin osa on tekniseen osaamiseen liittyvää koulutusta. Mutta tietenkään ei voi sanoa, ettei allokoiminen tähän suuntaankin olisi mahdollista

MBA:han yritykset satsaavat omaakin rahaa. Maisteritason opinnot tulee olla ilmaisia, joten luulisi työnantajien olevan enemmän myönteisiä sen rahoittamiseen.

Käytännössä yritykset jo tällä hetkellä näkevät esimerkiksi professuurien rahoittamisen yhtenä tärkeänä yhteiskunnallisena ja sosiaalisen vastuun piiriin kuuluvana tehtävänä. Jonkin verran näyttäisi olevan tarvetta pohtia yhdessä yrityselämän kanssa, missä kaikessa ollaan mukana. Näin menetellen yritysten olisi helpompi hahmottaa, miten niiden tähän toimintaan sijoittamiaan rahoja käytetään. Toisaalta vastauksista näkyy, että yritykset näkevät luonnollisena toimintana panostaa eri tavoin koulutukseen. Tässä yhteydessä olisi myös hedelmällistä keskustella tämänkaltaisen ohjelman mahdollisuuksista vastata noihin tarpeisiin.

3 Yhteenveto

Tämän yhteenvetokappaleen tehtävänä on yksinkertaistaa ja hahmottaa edellä esitettyä yksityiskohtaisempaa erittelyä teemahaastattelujen teemoista. Tämä yhteenveto voidaan piirtää oheisen kuvion muotoon. Kuviossa pyritään hahmottamaan sitä, miten maisteriohjelma voidaan nähdä osaksi yksittäisten yritysten tai koko alueen kehitystoimintaa. Näiden näkökulmien lisäksi kuvioista havainnollistuu yksilön näkökulma ja hänen halunsa kehittää itseään erilaisten koulutusten kautta. Samalla yksilö toiminnallaan vaikuttaa niin edustamiensa yritysten kuin laajemmin koko alueenkin kehitykseen.

Kuvio 1 Kauppätieteellisen maisteriohjelman sidokset

Kaikki koulutus perustuu yksilön haluun ja kykyyn kehittyä ja kehittää sekä itseään että sitä yhteisöä, johon hän on sosiaalisessa suhteessa. Tämän sidosryhmäanalyysin perusteella Kokkolassa ja lähiseudulla on riittävässä määrin potentiaalia tällaiselle koulutukselle. Viimeksi mainitulle on runsaasti esimerkkejä haastateltavien henkilökohtaisissa kehityskertomuksissa, mutta myös yritysten ja organisaatioiden edustajien havainnoissa omissa työyhteisöissään koulutukseen hakeutumisesta ja sen hyödyntämisestä. Viimeksi mainitusta voidaan pitää esi-

merkkinä MBA-koulutukseen hakeutumista ja sen leviämistä tarjonnan lisääntyessä. Sanonta ”tarjonta luo uutta kysyntää” ei siis tässä yhteydessä ole kovinkaan kaukaa haettu.

Kauppätieteellinen maisterikoulutus luo yhden väylän yksilölliseen kehittymiseen. Tärkeää on kuitenkin muistaa, että tämänkaltaisen toiminnan kautta voidaan korkeakoulutukseen hakeutuvan väestönosan ”karkaamiseen” alueen ulkopuolelle vaikuttaa. Viimeksi mainittua ehkä tärkeämpi näkökohta saattaa kuitenkin olla tarjota maisteritasolle tähtäävää koulutusta sellaisille henkilöille, jotka eivät voi tai halua eri syistä lähteä Kokkolan seudulta opintojen perään.

Oman alueen koulutustarjonnalla voidaan parhaiten varmistaa, että Kokkolan ja lähialueen yrityksiin riittää jatkossakin ammattitaitoista henkilöstöä. Alueen kehityksen kannalta on huomionarvoista korostaa yritysten sukupolvenvaihdokseen liittyvää ongelmakenttää. Yrittäminen on talouteen olennaisesti sidoksissa olevaa toimintaa. Oman alansa yrityksen sisällön osaamisen lisäksi liiketaloudellinen osaaminen on ensiarvoisessa asemassa kannattavan liiketoiminnan ylläpitämiseksi. Maisterikoulutus voi olla omalta osaltaan selvittämässä eri henkilöille yrittäjyyteen ja yritystoiminnan harjoittamiseen liittyvää problematiikkaa ja näin epätoisuus ja pelot saattavat hälventyä. Tästä joukosta saattaa hyvinkin löytyä niitä potentiaalisia henkilöitä, jotka ovat halukkaita mutta ennen kaikkea kyvykkäitä jatkamaan olemassa olevaakin yritystoimintaa.

Yritysten ja organisaatioiden rekrytoinnin kannalta asiaa tarkasteltaessa pitää huomata ensimmäiseksi se, että suoritetun tutkinnon nimikkeellä ei ole väliä, kunhan ihmisten osaaminen on halutulla tasolla. Kauppätieteen maisteri lähtökohtaisesti on kaupallisen toiminnan asiantuntija tai ainakin hänelle on luotu edellytykset siihen. Koulutusohjelman suunnittelussa täytyy tämän korkean tavoitteen lisäksi ottaa tässä erikoistapauksessa huomioon koulutusohjelman työelämävastaavuus ja sovellettavuus opiskelijoiden jokapäiväiseen työhön. Näin voidaan varmistaa se, että koulutus jo koulutusaikana hyödyttää elinkeinoelämää, mutta myös opintojen loppuunsaattaminen mahdollistuu paremmin.

Näistä lähtökohdista työn ohessa suoritettava maisteriohjelma lisäisi asiantuntija- ja johtotehtävissä toimivien valmiuksia ja liiketoimintaosaamista mm. seuraavilla ydinprosessialueilla: liiketoiminnan ja organisaation kehittäminen, henkilöstöjohtaminen, uuden liiketoiminnan luominen ja kasvu johtajuuteen.

Tässä yhteenvetokappaleessa esitettyyn kuvioon eivät mahdu ajatukset maisteriohjelman elinkeinoelämärahoituksesta, ammattikorkeakoulu yhteistyöstä tai MBA-tutkinnon hyväksytävyydestä osaksi maisteriopintoja. Ne osa-alueet nousivat kuitenkin tärkeiksi suunnittelun lähtökohdiksi tai niihin tullaan pakostakin ottamaan kantaa tutkintorakennemuutosten yhteydessä. Toivon mukaan niihin ehditään ottaa virallisesti kantaa ennen kuin suunnitteluraportti on luovutettava.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
CHYDENIUS-INSTITUUTTI -
KOKKOLAN YLIOPISTOKESKUS

SELOSTEITA JA

KATSAUKSIA

Nro 46

ISBN 951-39-2050-X

ISSN 1236-598X